

Győri Ítéltábla mint harmadfokú bíróság

Bhar.III.61/2022/6.

A Győri Ítéltábla mint harmadfokú bíróság Győrött, 2022. szeptember 28. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t:

A rágalmazás vétsége miatt Terhelt1 ellen indult büntetőügyben a Veszprémi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2022. május 12. napján kelt 1.Bf.480/2021/21/II. szám alatti ítéletét **megváltoztatja,**

a vádlottat az ellene a Btk. 226. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pontja szerinti rágalmazás vétségének vádja alól felmenti.

Az ügyben eddig felmerült büntügyi költséget magánvádló viseli.

Felhívja a Veszprémi Törvényszék Gazdasági Hivatalát, hogy a Kft1 által az Szám1 számlára befizetett 10.000,- (tízezer) forint fellebbezési illetéket utalja vissza a befizetőnek.

I n d o k o l á s

[1] A Veszprémi Járásbíróság a 2021. június 15. napján kelt 10.B237/2021/10. számú ítéletével a vádlottat a rágalmazás vétsége [Btk. 226. § (1) és (2) bekezdés a) és b) pont] miatt emelt vád alól felmentette. Megállapította, hogy az eljárás során felmerült 10.000 forint büntügyi költséget a magánvádló viseli.

[2] Az elsőfokú ítélet ellen a magánvádló fellebbezést jelentett be a vádlott terhére a felmentő rendelkezéssel szemben a bűnösség megállapítása iránt.

[3] A Veszprémi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2022. május 12. napján kihirdetett 1.Bf.480/2021/21/II. szám alatti ítéletével a Veszprémi Járásbíróság 10.B.237/2021/10. számú ítéletét megváltoztatta, és a vádlottat bűnösnek mondta ki rágalmazás vétségében [Btk. 226. § (1) és (2) bekezdés b) pont]. Ezért 2 évre próbára bocsátotta. Mellőzte továbbá a büntügyi költség viselésére vonatkozó rendelkezést, és elrendelte a magánvádló által lerótt 10.000 forint eljárási illeték és 10.000 forint fellebbezési illetéknek a Nemzeti Adó- és Vámhivatal részéről a magánvádló részére történő visszatérítését.

[4] A másodfokú ítélet ellen a vádlott és a védője fellebbezést jelentettek be felmentés érdekében. A védő a fellebbezés írásbeli indokolásában sérelmezte, hogy a

másodfokú bíróság a döntése meghozatala során figyelmen kívül hagyta, hogy a Btk. 15. § d) pontja és a 20. § (2) bekezdése szerinti büntethetőséget kizáró ok állt fenn. A magánvádló sem vitatta azt a tényt, hogy a vádlott a közzétett videofelvétel kapcsán közlekedési szakember tanácsát vette igénybe. Ezért téves az a másodfokú megállapítás, hogy a vádlott nem tanúsított elegendő gondosságot. Az elvárható gondossági mércének megfelelést erősítette az is, hogy a vádlott az olvasók elé tárta a magánvádló tárgybeli videóját, így bárki maga vonhatta le azt a következtetést, hogy aggályos-e a magánvádló közlekedése, vagy sem.

[5] Emellett hivatkozott arra is, hogy a jelen büntetőeljárás tárgyát képező cikk miatt folyamatban volt sajtóperben a Kúria a Pfv.IV.21.178/2020/6. számú ítéletében azt állapította meg, hogy a sérelmezett közlések nem minősülnek tényállításnak. Véleménynyilvánítással pedig a rágalmozás törvényi tényállása nem meríthető ki.

[6] A magánvádló a fellebbezésre tett észrevételében a törvényszék ítéletének helybenhagyását kérte. A jogi érvelése szerint helytállóan állapította meg a törvényszék a másodfokú határozat indokolásának [35] bekezdésében, hogy a vádlottnak a hivatása alapján rá irányadó szabályok szerint elvárható figyelem tanúsítása esetén tudnia kellett volna, hogy a magánvádló KRESZ szabályszegésére vonatkozó tényállításai valótlanok. Kiemelte, hogy a vádlott egész eljárás során tanúsított magatartása (a tévedése be nem ismerése, a bocsánatkérés hiánya) és a nyilatkozatai (újabb cikk megjelentetése) is cáfolják a tévedése fennállását. Bár nem vitatta, hogy a vádlott megkérdezett valakit, aki ugyan nem szakértő, hanem egy vizsgabiztos, azonban semmivel nem igazolta, hogy milyen kérdést tett fel, és arra milyen választ kapott.

[7] Érvelése szerint helytállóan minősítette a másodfokú bíróság tényállításnak a vádlott cikkében foglalt, a magánvádlót szabálysértéssel vádoló kijelentéseket, nem tévedett a döntése meghozatalakor.

[8] A harmadfokú nyilvános ülésen mind a magánvádló, mind a vádlott védője fenntartotta a korábbi írásbeli indítványában foglaltakat. A magánvádló a másodfokú ítélet helybenhagyását indítványozta, míg a vádlott védője a vádlott felmentését kérte.

[9] Terhelt1 vádlott az utolsó szó jogán tett nyilatkozatában hangsúlyozta, hogy a sérelmezett cikk közéleti témával összefüggésben született, abban véleményt adott közre. Egyúttal a felmentését kérte.

[10] A védelmi fellebbezés megalapozott.

[11] A másodfokon eljáró Veszprémi Törvényszék - az elsőfokú bíróság által rágalmozás vétsége miatt emelt vád alól felmentett – vádlottat bűnösnek mondta ki rágalmozás vétségében [Btk. 226. § (1) és (2) bekezdés b) pont].

[12] A másodfokú bíróság tehát olyan vádlott bűnösségét állapította meg, akit az elsőfokú bíróság felmentett [Be 615. § (2) bekezdés a) pont]. Így a harmadfokú eljárást a jelen ügyben a bűnösség megállapítását eredményező másodfokú döntés elleni, a vádlott felmentésére irányuló védelmi másodfellebbezés nyitotta meg joghatályosan.

[13] Mindezek alapján az ítéltábla mint harmadfokú bíróság a Be. 618. § (1) bekezdésre figyelemmel a fellebbezéssel támadott másodfokú ítéletet a fellebbezés korlátaira figyelemmel, valamint az első- és másodfokú bíróság eljárását is a Be. 621. § (4) bekezdése alapján nyilvános ülésen bírálta felül.

[14] A felülbírálat kereteit a Be. 618. §-a rögzíti a harmadfokú bíróság számára, mely szerint a másodfokú bíróságnak a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntését vizsgálja, illetőleg azt, ami az ellentétes döntéssel összefüggő rendelkezés, valamint az eljárási szabályok megtartását, tekintettel nélkül arra, hogy ki milyen okból fellebbezett, így az abszolút eljárási szabálysértéseket, a felmentési, eljárás megszüntetési okokat, és a bűncselekmények minősítésére vonatkozó rendelkezéseket a Be. 618. § (3) bekezdése alapján.

[15] A jelen ügyben az ítéltábla mint harmadfokú bíróság mindenekelőtt vizsgálta az eljárási szabályok megtartását. Megállapította, hogy olyan eljárási szabálysértés nem történt sem az első, sem a másodfokú eljárásban, amely a harmadfokú érdemi felülbírálat gátját jelentené.

[16] A Be. 619. § (2) bekezdése értelmében a harmadfokú eljárásban nincs helye bizonyításnak. Az (1) és (3) bekezdés értelmében a harmadfokú bíróság a határozatát arra a tényállásra alapítja, amely alapján a másodfokú bíróság a határozatát meghozta, kivéve, ha az a fellebbezéssel támadott rendelkezés tekintetében megalapozatlan, s a helyes tényállás az iratok tartalma vagy helyes ténybeli következtetés révén nem állapítható meg. Ez utóbbi eset a Be. 625. § (4) bekezdése értelmében a másodfokú, szükség esetén az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését kell, hogy eredményezze.

[17] A tényállás megalapozottsága körében helyesen mutatott rá a törvényszék az ítélete indokolásának [13] bekezdésében arra, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének [21] – [25] bekezdései nem a tényállás részét képezik, hanem azok a jogi indokolásba tartozó jogi következtetések. Ezért helyesen mellőzte azokat a tényállási részből ([16] bekezdés). Így a másodfokú eljárásban helyesbített tényállás teljes mértékig megalapozott, az ítéltábla arra alapította a Be. 619.§ (1) bekezdése értelmében a harmadfokú határozatot.

[18] Az elsőfokú bíróság a határozatában a magánvádló által sérelmezett cikket három részre tagolva vizsgálta. Elsőként a kerékpár kormányának egy kézzel történő tartására, ill. magának a videofelvétel készítésének körülményére, erre alapozva sértett által tett közlekedési szabályszegésre vonatkozó kijelentést, másodikként a tábla tiltása ellenére kerékpárral behajtásra hivatkozó, sértetti KRESZ szabálysértést megvalósító magatartására tett kijelentést, és végül harmadikként az ügyvédként fittyet hány a szabályokra tett kijelentést.

[19] Az elsőfokú bíróság a második kijelentést tényállításnak minősítette, míg a második és a harmadik kijelentéseket pedig véleménynyilvánításnak. A kijelentések minősítésén túl a [66] bekezdésében rögzítette, hogy a kijelentések közül egyben a rágalmazás, kettőben a becsületsértés vétségének törvényi tényállási elemei hiánytalanul megvalósultak.

[20] Azonban a rágalmazás körében az volt az álláspontja, hogy a vádlott azzal, hogy közlekedési szakember tanácsát vette igénybe a cikk megírását megelőzően, az újságírói hivatása alapján reá irányadó szakmai elvek szerint elvárható figyelmet, körültekintést nem mulasztotta el, ezért a javára alkalmazható a társadalomra veszélyességben való tévedés. Ezért a vádlottat a Btk. 15. § d) és 20. § (2) bekezdése szerinti büntethetőséget kizáró ok fennállta miatt a rágalmazás vétségének vádjától a Be. 566. § (1) bekezdés d) pontja alapján felmentette.

[21] A becsületsértés vétsége körében foglalkozott azzal, hogy a magánvádló a sérelmezett videóban közszereplőként nyilvánult meg, így esetében az állandóan követett bírói gyakorlat alapján vizsgálni kellett a türeli kötelezettség mértékét (36/1994. (VI. 24.) AB határozat). Ennek során megállapította, hogy nem öncélú állításokról van szó, a közérdeklődésre számottevő kérdéshez kapcsolódva fejt ki vádlott a véleményét a cikk fenti részeiben, és bár kétséget kizáróan rossz színben tünteti fel magánvádlót, vele szemben negatív értékítéletet közvetít, ez nem öncélú, nem a közügyek vitatása körén kívül eső, bár egyoldalú megközelítése a témának. Tehát fokozott alkotmányos védelmet élveznek az olyan értékítéletek, amelyek a közügyekre vonatkozó vélemények ütközésében kapnak hangot még akkor is, ha esetleg túlzóak és fokozottak. Rögzítette, hogy a vád tárgyává tett kijelentéseket egészükben, az alábbiak szerint a rágalmazás törvényi tényállása keretei között bírálta el, a becsületsértés bűncselekménye vonatkozásában – jogellenesség, így bűncselekmény hiányában -, külön felmentő rendelkezésre nem volt szükség.

[22] A másodfokú bíróság nem osztotta az elsőfokú bíróság ezen álláspontját. Érvelése szerint helytálló az elsőfokú bíróság azon jogi következtetése, hogy a vádlott második kijelentése („a videós egyértelműen KRESZ szabálysértést követett el”) tényállítás. Ugyanakkor a másik két kijelentést is tényállításnak, illetve tényre közvetlenül utaló kifejezésnek minősítette. Az elsőfokú bírósággal szemben azonban nem látta megvalósultnak büntethetőséget kizáró okként a tévedést. Hivatkozása szerint ugyanis a vádlott figyelmen kívül hagyta, hogy a magánvádló már több, mint 10 nappal a vádlott által megjelentetett cikk előtt nyilvánosan közzétette a blogja facebook oldalán a Nyugat-Dunántúli Vízügyi Igazgatóság megkeresésre adott válaszclevelét, ami többek között azt is tartalmazta, hogy „futni, kerékpározni, kutyát sétáltatni, a kulturált magatartást betartva saját felelősségére mindenkinek lehet” a cikkben érintett területen. Míg a törvényszék által tényállításnak minősített első kijelentés körében a vádlott nem hivatkozott arra, hogy bárkit megkérdezett volna.

[23] Összegezve tehát a másodfokú bíróság mindhárom sérelmezett kijelentést tényállításnak minősítette, s ennek alapján vont következtetést a vádlott bűnösségére.

[24] Az ítéltábla nem osztotta a másodfokú bíróság álláspontját.

[25] Az ítéltáblának azt kellett vizsgálni, hogy a vád tárgyává tett közlések miatt a büntetőjogi felelősség megállapítására az anyagi büntetőjog szabályaival összhangban, avagy azok megsértésével következtetett a másodfokon eljáró törvényszék.

[26] A vád kereteit a vád tárgyává tett tények határozzák meg. A vádlott büntetőjogi felelősségének feltétele a sérelmezett cselekmény tényállásszerűsége.

[27] A becsületet sértő elkövetési magatartásokat szankcionáló törvényi tényállás egyrészt a rágalmazás (Btk. 226. §): a valakiről más előtt becsület csorbítására alkalmas tény állítása, híresztelése vagy ilyen tényre közvetlenül utaló kifejezés használata, másrészt a becsületsértés, (Btk. 227. §), amely a rágalmazás törvényi tényállásán kívül eső - egyéb törvényi feltételek fennállása esetén - a mással szemben becsület csorbítására alkalmas kifejezés használatában egyéb ilyen cselekmény kifejtésében nyilvánul meg.

[28] Ezért az első eldöntendő kérdés, hogy a sérelmezett cikk tényeket tartalmaz -e, vagy az abban tett kijelentések véleménynyilvánításnak minősülnek-e. Ha a vádlottnak felrótt magatartás nem tényállítás, akkor az nem tényállásszerű a rágalmazás szempontjából. Ez esetben kizárólag a becsületsértés megállapítása kerülhet szóba (egyéb tényállási elemek megvalósulása esetén).

[29] Úgy az elsőfokú bíróság, mint a másodfokú bíróság is a sérelmezett közlést három részre tagolta. Ezzel szemben az ítéltábla megítélése szerint vádlott közlését nem mondatonként, egymástól függetlenül, hanem egységes egészként kell értelmezni a cikkbe ágyazott videofelvétellel együtt. Ez alapján az ítéltábla arra az álláspontra helyezkedett a jelen büntetőeljárásban sérelmezett kijelentések nem önálló tényállítások voltak, hanem szervesen kapcsolódtak a cikk részévé tett videofelvételhez, amely a magánvádlónak a vádlott közlését kiváltó magatartását mutatta be. A cikk kifogásolt részei ezt a magatartást – a kerékpározás közben történt felvételt készítést és a behajtani tábla mellett történt elhaladást – minősítette és értékelte, erre vonatkozóan tehát neményt állított, hanem csupán véleményt, bírálatot fogalmazott meg - mint ahogy erre a következtetésre jutotta a Kúria a jelen cikk kapcsán indult sajtóhelyreigazítási perben is (Kúria a Pfv.IV.21.178/2020/6. számú határozata).

[30] Osztva az elsőfokú bíróság e kérdésben elfoglalt álláspontját, helytállóan mutatott rá a másodfokú bíróság, hogy a vádlott inkriminált közlése objektíve alkalmas volt a magánvádló becsületének csorbítására. Ugyanakkor ehhez kapcsolódóan helytállóan állapította meg a másodfokú bíróság (ahogy az elsőfokú bíróság is), hogy a magánvádló a jelen ügyben közszereplőnek minősül. Ezért mind az első-, mind a másodfokú bíróság helytállóan hivatkozott az Alkotmánybíróság 36/1994. (VI. 24.) AB határozatában tett azon megállapításra, mely szerint a közügyek nyilvános megvitatása területén a véleménynyilvánítás szabadsága alkotmányos alapjog, a vélemény-nyilvánítás szabadsága demokratikus társadalom egyik alapköve, fejlődésének egyik feltétele. E szabadság az olyan gondolatokat, információkat, elveket és nézeteket is megilleti, amelyek sértőek, meghökkentőek vagy aggodalmat keltenek.

[31] A közszereplést vállaló személyeknek, így a helyi közügyben megszólaló magánvádlónak is, vállalniuk kell, hogy a kritika megengedhetőségének határai tágabbak, mint a magánszemélyek tekintetében. Az azóta több Alkotmánybírósági határozatban is megerősített fokozott tűrés kötelezettségre figyelemmel a magánvádló a róla készült videofelvételt és cikket, amely a közéleti szereplésével összefügg alappal nem sérelmezheti.

[32] A fent írtakat összegezve tehát megállapítható, hogy a magánvádló által sérelmezett vádlotti cikk nem minősül tényállításnak, így a rágalmazás vétségének törvényi tényállási elemei maradéktalanul nem állapíthatóak meg, azaz a rágalmazás nem tényállásszerű. A magánvádló fokozott tűrési kötelezettségére figyelemmel pedig a vádlott a magánvádló becsületét sértő vélemény alapján sem büntethető.

[33] Itt utal a harmadfokú bíróság arra, hogy maga a magánvádló a közösségi oldalra feltett viedóval, a közérdeklődésre számot tartó eseménnyel, állapottal kapcsolatban saját maga nyitotta meg az észrevétel lehetőségét, melynek következtében a közösségi oldalak természetéből fakadó bírálat alapját, a magánvádló tevékenységére vonatkozó általános negatív értékítélet közlésének veszélyét teremtette meg. A sérelmezett kijelentő mondat alapján véve nem csorbíthatta a magánvádló társadalmi megbecsülését, annak szubjektív érzete bántó lehet, ám ennek büntetőjogi jelentősége nem lehet.

[34] A fentiek alapján tévedett ezért a másodfokú bíróság, amikor a vádlott bűnösségét a rágalmazás vétségében megállapította, és ezért őt próbára bocsátotta. Ezért az ítéltábla a törvényszék ítéletét a Be. 624. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta, és a vádlottat a rágalmazás vétsége miatt emelt vád alól – bűncselekmény hiányában - a Be. 566. § (1) bekezdés a) pontja alapján felmentette.

[35] A felmentésre tekintettel a Be. 782. § (1) bekezdése alapján a magánvádló viseli az eljárásban eddig felmerült bűnügyi költséget.

[36] Figyelemmel arra, hogy az Itv. 52. § (1) bekezdése szerint a vádlott által előterjesztett fellebbezés illetékmentes, ezért az ítéltábla határozott a Kft1 által befizetett 10.000 forint fellebbezési illetéket befizető részére történő visszautalásáról.

Győr, 2022. szeptember 28.

Dr. Péntek László sk. dr. Takácsné dr. Helyes Klára sk. Szalainé dr. Joánovits Krisztina sk.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró

A Veszprémi Törvényszék 1.Bf.480/2021/21/II. számú ítélete a harmadfokú ítéletben írt változtatással 2022. szeptember 28. napján jogerőre emelkedett.

Dr. Péntek László sk.

a tanács elnöke